

Ὁ κοινωνὸς τέλειον μὲν τὸ πρᾶγμα οὐ δύναται ἐκποιεῖν· ἐὰν δὲ ἐκποιήσῃ, ὁ ἕτερος κοινωνὸς τὸ ἴδιον μέρος μόνον ἐκδικεῖ, οὐ μὲν καὶ τὸ τοῦ πεπρακότου, κἂν στρατιώτης ἐστίν: — c. 4.

οθ'. Ὁ πωλήσας τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα ἐξ ὀλοκληροῦ, ἐκδικουμένου τοῦ μέρους τῶν κοινωνῶν, κατέχεται τῇ ἐπὶ τῇ πράξει ἀγωγῇ εἰς τὸ διαφέρειν: — c. 5.

## ΤΙΤΛΟΣ Ι'

περὶ ἀγορανόμου παραγγελίας καὶ περὶ ἀναδοτέου πράγματος καὶ περὶ ἀναλύσεως πράγματος καὶ ἥτινος τιμῆς διδομένης: —

fol. 239<sup>r</sup>.

Ἐνέχεται ὁ ἐν εἰδήσει κατὰ δόλον παρὰ ταῦτα πωλῶν· εἰ δὲ καὶ ἀγνοεῖ ὁ πρᾶτης τὰ ὀφειλόντα γενέσθαι κατὰ τὸν νόμον ὑπόκειται· ἀδιάφορον γὰρ εἶτε κατὰ ἀπάτην εἶτε κατὰ ἀγνοίαν αὐτοῦ ὁ ἀγοραστὴς ἀπατάται: —<sup>1</sup> fr. 1. § 2. D. 21, 1.

Τὰ προφανῆ πάθη καὶ αἰτία προλέγειν οὐκ ἐστὶν ἀναγκαῖον· πάθος ἐστὶ σχέσις παρὰ φύσιν τοῦ σώματος χείρονα ποιούσα τὴν φυσικὴν αὐτοῦ χρῆσιν καὶ ἐσθότε μὲν ὄλω τῷ σώματι συμβαίνει, ἐσθότε δὲ μέρει· ὄλω μὲν, ὡς ἡ φθίσις καὶ ὁ πυρετός, μέρει δὲ ὡς ἡ τύφλωσις, κἂν ἐγγενὴς εἴη: — fr. 1. § 7.

Τὸ τῇ χρήσει ἢ ὑπουργίᾳ ἐμποδίζον πάθος ἢ αἰτίον εἰσάγει τὴν ἀναστροφουσαν τὸ πραθὲν ἀγωγὴν, οὐ μικρὸν τε καὶ ἐλαφρὸν, ὡς ἐλαφρὸς πυρετός ἢ παλαιὸς τεταρταῖος ἢ τὸ μικρὸν τραῦμα· τοῦτο γὰρ οὔτε δεῖ προλέγειν, ὡς δὴ καταφρονητικόν: — fr. 1. § 8.

Οὐκ ἐστὶν ἐμπαθὴς ὁ ἱεροπλήκτης ὁ τὴν κεφαλὴν οὐ διὰ λημμάτων ὀπτάζων καὶ τινα προλέγων· τὰ γὰρ τῆς ψυχῆς αἰτία ἐμπαθεῖς οὐ ποιοῦσιν, ὡς ἐπὶ τοῦ κούφου ἢ δεισιδαίμονος ἢ ὀργίλου ἢ καταφρονητοῦ καὶ τῶν ὁμοίων· τὰ γὰρ τῆς υγιείας τοῦ σώματος οὐ μὴν τῶν ψυχικῶν αἰτίων ὀφείλει προλέγειν ὁ πρᾶτης, εἰ μὴ ἄρα καὶ τὸ ψυχικὸν ἀπὸ σωματικοῦ συνέβη πάθος, ὡς τῷ φρενητικῷ, ἀπὸ γὰρ πυρετοῦ γίνεται· καὶ τὰ αἰτία δὲ τῆς ψυχῆς ἐὰν εἰδῶς ὁ πρᾶτης μὴ προείπῃ, ἐνέχεται τῇ κατὰ τῆς πράξεως ἀγωγῇ: — fr. 1. § 9.

Εἰ καὶ γέγονε μὲν ἐμπαθὴς ἢ ὑπαίτιος ὁ δοῦλος, νῦν δὲ οὐκ ἐστὶ τοιοῦτος, οὐ δεῖ προλέγειν: —

Εἰ καὶ κατὰ βλακειάν τις θεοφορεῖται, αἰτίον ἔχει περὶ τὴν ψυχὴν, οὐ μὴν περὶ τὸ σῶμα· τὰ δὲ σωματικὰ αἰτία οὐ μὴν τὰ ψυχικὰ τὴν ἀνα-

Socius integram rem non potest alienare; si vero alienaverit, alter socius partem suam tantum vindicat, non etiam partem alienantis, quamvis miles sit. c. 4.

Qui rem communem in solidum vendidit, sociorum parte vindicata, tenetur venditi actione in id quod interest. c. 5. 79.

## TITULUS X

de aedilis edicto et de redhibenda re et de rei resolutione et de minore pretio dato.

Tenetur is qui sciens dolo [malo] contra haec vendit; sed quamvis ignoret emptor ea quae per legem fieri oportet tenetur; nihil enim refert utrum dolo an per ignorantiam eius emptor decipiatur.

fr. 1. § 2. D. 21, 1.

Manifestos morbos et vitia praedicere non est necesse: morbus est habitus contra naturam corporis deteriore faciens naturalem eius usum et aliquando toto corpori accidit, aliquando parti: toto quidem, sicut phthisis et febris: parti sicuti coecitas, et si naturalis sit. fr. 1. § 7.

Morbus seu vitium usum operamve impediens inducit redhibitoriam negotii actionem, non vero parvum et leve; sicuti levis febris aut vetus quartana aut parvum vulnus; haec enim non est necesse praedicere, sicuti contemptibilia. fr. 1. § 8.

Morbosus non est superstitiosus qui caput non inter fanaticos iactitet et quaedam praedicat; nam animi vitia morbosos non faciunt, ut est in levi vel superstitioso vel iracundo vel contumaci et similibus; nam de corporis sanitate non de vitiis animi praedicere oportet emptorem, nisi forte et animi vitium a corporali morbo pendeat: ut est in phrenetico, nam a febre oritur. et animi vitia si sciens venditor non praedixerit, tenetur ex venditione actione. fr. 1. § 9.

Si fuerit morbosus aut vitiosus servus, nunc autem non est talis, praedicere non oportet.

Si per luxuriam quis bacchatus sit, vitium habet animi, non corporis: corporis autem vitia, non vero animi redhibitoriam negotii actionem inducunt; nam

<sup>1</sup> Similiter Syn.



Ἀποκαθίστανται καὶ τὰ τεχθέντα μετὰ τὴν  
πράσιν ἐκ τῆς ἀναστρεφόμενης, καὶ ἐὰν δεσπο-  
τεία πραθῆ [fr. 31. § 2] καὶ ἡ χορηγία τῶν καρ-  
πῶν αὐτῇ προσετέθη, καὶ αὐτὴ ἀποκαθίσταται: —

fr. 31. § 3.

— — — — — μὴ ὄν ἐκ  
πραγμάτων τοῦ πρατοῦ: — fr. 31. § 4.

Ὁ πιπράσκων δοῦλον χρεωστῆ [τῆ]ν τι[μὴν]

— — — ὑπο|ι — — — — —

εἰ δὲ μὴ λεχθῆ χρόνος, ἔχει ἀγωγὴν εἰς τὸ  
ἀποδοῦναι ἐντὸς ἐξήκοντα ἡμερῶν ὠρισμένων καὶ  
μετὰ τὰς ἐξήκοντα ἡμέρας ἐξ εὐλόγου αἰτίας, ὡς εἰ  
ὑπέρθεσιν ὁ πρῶτος ἐποίησεν ἢ οὐ παρῆν ὁ ἀνα-  
λαβεῖν ὀφείλων ἢ ἕτερόν τι εὐλόγον παρενέπεσεν.  
[fr. 31. § 22. 23.] Καὶ ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἀγωγαῖς  
fol. 169<sup>r</sup>.<sup>1</sup> παραφυλάττομεν τὰ εἰρημένα περὶ τοκετοῦ καὶ  
καρποῦ καὶ προσθηκῶν: — fr. 31. § 24. D. 21, 1.

Καλῶς ὁ ἀγοραστὴς συμφωνεῖ εἴσω προθεσ-  
μίας ἢ καὶ διηλεκτῶς ἀποδοῦναι τὸ ἀγορασθέν  
ἀπαρέσκον αὐτῷ: —

λβ'. Ἡ προςθήκη μέρος ἐστὶ τῆς πράσεως [fr. 31.  
§ 25] καὶ ὀφείλει ὁ πρῶτος καὶ περὶ ταύτης  
προλέγειν — — — — —

— — λεγ — οὐ μόνον ἐν τ||| τι προστίθεται  
ὁ παῦλος, νοεῖν, ἀλλὰ καὶ γενικῶς ἀγροῦ πιπρασ-  
κομένου προστεθῶσι πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ἀνδρά-  
ποδα: — fr. 32.

Ἐσθότε καὶ τὰ ὑγιῆ ἀνδράποδα διὰ τὰ  
νοσώδη ἀντιστρέφονται, ἐὰν — — οὐ δύναται  
χωρισθῆναι ἢ διὰ — — παῖδες ἀπὸ γονέων  
συννοικοῦντες ἀλλήλοις: — fr. 35.

λγ'. Ἐὰν πολλοὶ δοῦλοι πραθῶσιν ἐνὶ τιμήματι  
καὶ δι' ἕνα — — — — —  
— — — — — ἀπαιτοῦντες  
— — — — — διατίμησις — — περὶ οὗ  
— σκοπεῖν πρὸς αὐτὴν ἢ δίκη γίνεται: — fr. 36.

λδ'. Ἐὰν τις ὡς νεώνητον πωλήσῃ τὸν ἤδη δου-  
λεύσαντα ὑπόκειται τῇ ἀναστροφῇ· σπεύδουσι  
γὰρ οἱ ἄνθρωποι τοὺς νεωνήτους λαμβάνειν ὡς δυνα-  
μένους διδάσκεισθαι καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους μετα-  
ποιεῖσθαι τρόπους: —<sup>2</sup> fr. 37.

Ὁ πιπράσκων ὑποζύγια λεγέτω καὶ τὰ πάθη  
καὶ τὰ αἷτια αὐτῶν καὶ διδῶτω τὸν ἐπικείμενον  
αὐτοῖς διὰ τὸ πραθῆναι κόσμον· ὁ δὲ τοῦτο μὴ  
ποιῶν εἰς μὲν τὸ δοῦναι τὸν κόσμον ἢ ἀναλαβεῖν  
τὰ ὑποζύγια διὰ τὸ μὴ δοθῆναι κόσμον εἴσω  
ἐξήκοντα ἡμερῶν ἐνάγεται· διὰ δὲ τὰ πάθη καὶ  
τὰ αἷτια, τῇ μὲν ἀναστροφῇ εἴσω ἐξ μηνῶν· τῇ

Restituuntur et [mancipia] quae nata sunt post  
venditionem ex redhibita [ancilla] et si dominium  
alienatum sit et ususfructus ei accesserit, et hic  
restituitur. fr. 31. § 2. 3.

— — — — — cum non sit ex rebus venditoris. fr. 31. § 4.

Qui vendit servum pretium debet — — —

— — — — — nisi dictum fuerit tempus, actionem habet ad  
restituendum intra sexaginta dies utiles et post  
sexaginta dies ex iusta causa, veluti si moram  
venditor fecerit vel non adfuerit qui recipere  
debuisset vel quae alia iusta causa incidit.  
[fr. 31. § 22. 23.] Et in istis actionibus servamus  
ea quae dicta sunt de partu et fructu et accessio-  
nibus. fr. 31. § 24. D. 24, 1.

Recte emptor paciscitur intra diem vel etiam in  
perpetuum restituere rem emptam, si ei displicuerit.

Accessio pars est venditionis [fr. 31. § 25] et 32.  
oportet emptorem et de ea praedicere — — —  
— — — — — accedit  
Paulus, intellegere, sed etiam cum generatim fundo  
vendito adiciantur omnia mancipia quae in eo  
[sunt]. fr. 32.

Interdum et sana mancipia propter morbosa  
redhibentur, si — — — separari non possunt  
— — — liberi a parentibus simul habitantes.  
fr. 35.

Cum plures servi venierint uno pretio et 36.  
propter unum — — — — —  
— — — — —  
— — — — — fr. 36.

Si quis ut novicium emat eum qui iam serviit 37.  
obnoxius est ad redhibitionem: student enim homines  
novicios comparare, utpote qui discere possint et  
ad proprios mores conformari. fr. 37.

Qui iumenta vendit dicito et morbos et vitia  
eorum et dato imposita eis vendendi causa orna-  
menta. Qui id non facit ad dandum ornatum vel  
recipienda iumenta eo quod non sit datus ornatus  
intra sexaginta dies convenitur; propter autem  
morbos et vitia, ut redhibeat [obnoxius est] intra  
sex menses et quanti minoris actioni intra annum.

<sup>1</sup> Est f. capite versum. E, 55 Vallie.

<sup>2</sup> Syn. — Inest et Cod.





εἰπεῖν ὡς ἐδέθη· ἀντιτίθεται γὰρ τῷ ἀγοραστῇ παραγραφῇ γινώσκοντι περὶ τῆς φυγῆς ἢ τῶν δεσμῶν καὶ τῶν ὁμοίων: —<sup>1</sup> fr. 43. § 3. 4. D. 21, 1.

Ἐπειδὴ ὠρισμένος ἐστὶν ὁ χρόνος τῶν ἕξ μηνῶν τῆς περὶ ἀναστροφῆς ἀγωγῆς, οὐ δοκεῖ εὐχέριαν ἐσχηκέναι τοῦ κινήσαι ὅτε λανθάνεται τις — — — — — fr. 55.

ζγ'. Ἐὰν [ἐνὶ τιμήματι δούλους] πολλοὺς ἠγόρασας, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐνὸς θέλης κινήσαι πρὸς τὴν καλλονὴν ἢ ἀποτίμησις γίνεται ὅπερ γίνεται καὶ ὅτε μέρος τοῦ προθέντος ἀγοροῦ [ἐκνικεῖται]: — fr. 64 pr.

νη'. Ἡ μετὰ τὴν πρᾶσιν τοῦ οἰκέτου φυγῇ, εἰ μὴ δείκνυται καὶ πρὸ τῆς πράσεως πεφευγώς, οὐδὲν τὸν πρᾶτην καταβλάπτει.<sup>2</sup> ἔὰν δὲ ὁ πρᾶτης ἐπηγγείλατο μηδὲ μετὰ τὴν πρᾶσιν ὑπαίτιον ἔσσεσθαι τὴν οἰκέτην, κἂν τῷ [πρά]τῃ ταῦτα ἀδυνατά ἐστιν, τινὲς γὰρ οἴονται — — — — — ἐπαγγέλλομεν — — — — — ἐκ τοῦ κατέχοντος εἰ σύμφωνον ἐγένετο, ἐνέχεται ὁ ἀγοραστής περὶ τούτου τοῦ συμφώνου. c. 3. C. 4, 58.

<sup>6</sup> πᾶνα- [οβ'.  
τρεπο-  
μ[ἐνης]  
π[ρά]σεως.] Ἐὰν τις τὸ ἴδιον πρᾶγμα ἐλαχίστου τιμήματος πωλήσῃ, δύναται τὸ τίμημα ἀναδιδούς, λαμβάνειν τὸ ἴδιον πρᾶγμα. ἐλάχιστον δὲ τίμημά ἐστι τὸ μηδὲ εἰς ἡμίσειαν διατίμησιν ἀναφερόμενον. ἔὰν δὲ ὁ ἀγοραστής ἐπιλέξῃται τὸ λείπον τῷ δικαίῳ τιμήματι δοῦναι, ἔχει αὐτὸ τὸ πεπραμένον πρᾶγμα. τὸ αὐτὸ δὲ δίκαιον καὶ ἐπὶ τοῖς παισὶ τοῦ πρᾶτου προβαινέτω: —<sup>3</sup> c. 2. C. 4, 44.

οε'. — — — — — ἄχρηστος εἰ δὲ πίστει ἀγαθῇ γέγονε — — — — — μείζων ἢν τῶν εἴκοσι πέντε ἐνιαυτῶν — — — — — : — c. 5.

οη'. — — — — — τὴν πρᾶσιν — — — — — λέγων ὅτι χρεῶν ἢ λειτουργιῶν ἐπιχειμένων πέπρακεν: —<sup>4</sup>

## ΤΙΤΛΟΣ ΙΒ'

fol. 219<sup>o</sup>. <sup>5</sup> π παραγραφῆς πράγματος προθέντος καὶ παραδοθέντος.

Ἐὰν ἥττονος οὐπερ ἐνετειλάμην πρᾶτῃ τὸ πρᾶγμά μου οὐ δοκεῖ (παρέχεσθαι) πεπρασθαι καὶ οὐκ ἀντίκειται μοι παραγραφῇ ἀπαιτοῦντι αὐτό: — fr. 1. § 3. D. 21, 3.

Ἐὰν δοῦλος ἀγοράσας ἐκ τοῦ πεκουλίου ἐλευθερωθῇ πρὸ παραδόσεως μετὰ τοῦ πεκου-

<sup>1</sup> habet Syn.<sup>2</sup> hucusq. Syn.<sup>3</sup> habet Syn.<sup>4</sup> habet Syn.

Basil. T. VII.

quam dicere in vinculis [eum] fuisse, opponitur enim emptori exceptio: „si non noverit de fuga aut de vinculis et similibus.“ fr. 48. § 3. 4. D. 21, 1.

Quoniam utile est tempus sex mensium actioni redhibitoriae, non videtur facultatem habuisse quis agendi, cum ignoraret — — — — — fr. 55.

Si [uno pretio servos] plures emisti, sed de uno agere velis, secundum bonitatem fit aestimatio, id quod fit etiam cum pars venditi fundi [evin-catur]. fr. 64 pr.

Mancipii fuga post venditionem, nisi probatur et ante venditionem fugisse, nihil venditori nocet. si vero venditor promiserit nihil vel post venditionem admissurum esse servum, quamvis venditori haec sint impossibilia, quidam enim putant — — — — — tenetur emptor ex eiusmodi conventionem. c. 3. C. 4, 58.

Si quis rem suam minimo pretio vendiderit, potest pretium restituens propriam rem recipere. minimum autem pretium est id, quod ne ad dimidium quidem aestimationis pervenit. quod si emptor elegerit id quod iusto pretio deest supplere, retinet rem venditam. Id iuris et in liberos venditoris transmittatur. c. 2. C. 4, 44.

de rescin-  
danda  
venditio  
ne.

## TITULUS XII

de exceptione rei venditae et traditae.

Si minoris quam mandaverim venierit res mea, non videtur alienata esse neque opponitur mihi exceptio eam repetenti. fr. 1. § 3. D. 21, 3.

Si servus cum emisset ex peculio manumissus sit ante traditionem cum ipso peculio et petat a

λίον καὶ ἀπαιτῆ τὸν δοῦλον ὁ πρῶτος τὸ προῦθεν, ἐκβάλλεται in factum παραγραφῆ διὰ τὸ δοῦλον εἶναι τὸν [ἀγοράσαντα]. fr. 1. § 4.<sup>1</sup>

servo venditor rem venditam exceptione in factum repellitur, cum fuisset servus is [qui emit]. fr. 1. § 4.<sup>1</sup>

## ΤΙΤΛΟΣ ΙΘ', ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΘ'

περὶ κατεχομένων.

Ἐὰν τοὺς ὄρους ἐπιδείξῃ ὁ πρῶτος λέγων μηδένα ἔχειν ἐντός, ἐὰν ἐκνικηθῆ τι — — — — εἰ δὲ ἀπλῶς οὕτως ἐ[πίπρασκε] μετὰ τῶν ὀρίων, εἴ τι δήποτε ἐκνικηθῆ, τὸν ἀγοραστήν ὀρεῖ ἢ ζημίαι: — c. 10. C. VIII, 44.

ὅτι τὰ παρα- [ιδ'.  
θέντα ἢ] πὸ  
τοῦ πατρ[ος] [δ]  
νῆς οὐκ [ἀνα-  
τρέπε[ε]]. Τὸν πεπραμένον ἀγρὸν ὑπὸ τοῦ πατρ[ος] οὐ δύνα-  
ται ἐκνικᾶν ὁ παῖς καὶ κληρονόμος, εἴτε τοῦ πατρ[ος]  
ἦν εἴτε αὐτοῦ, ἐπειδὴ κληρονομίας δικαίῳ κρα-  
τεῖται: — c. 14.

<sup>1</sup> Secundi huius tituli fragmenti versionem eiusmodi hic insertam fuisse: Ἐὰν ἀλλότριον ἀγρὸν πωλήσῃς μοι καὶ παραδῶς, ὕστερον δὲ κληρονομήσῃς τοῦ δεσπότου τοῦ ἀγροῦ πωλήσῃς αὐτὸν ἄλλῳ καὶ παραδῶς, ἐγὼ μᾶλλον εἰμι βεβαίω-  
τερος, (cf. Bas. 50, 4, 4) luculentissimo Codicis Valli-  
celliani E 55 f. 248<sup>r</sup> probatur testimonio.

## TITULUS XIX, LIBRI XIX

de evictionibus.

Si fines ostenderit venditor dicens neminem intra [eos] habere [quidquam] si evicta sit aliqua pars — — — — quod si simpliciter sic vendidit cum finibus, si quid demum sit evictum, ad emptorem damnum pertinet. c. 10. C. 8, 44.

Fundum venditum a patre non potest evincere filius et heres, sive patris fuit sive eius, nam hereditario iure tenetur. c. 14.

quod vendita  
a patre filius  
non revocat.

<sup>1</sup> XIX, 12, 2 (cf. notam ad gr. textum): si alienum fundum vendideris mihi et tradideris, deinceps heres domini factus eum alteri vendideris et tradideris, ego potior sum.

## LIBER XXX, TITULUS I.

[ἀγο]

fol. 38<sup>r</sup>. ράστην δοῦναι, οὐχ ἢ πρᾶσις ἀλλὰ τὸ σύμφωνον ἀκυροῦται: — fr. 31. § 4. D. XXIV, 1.

τὸ αὐτὸ ἐστὶ καὶν συγχωρήσῃ τὸ περὶ τοῦ φυγάδος ἢ τοῦ ἑμβοῦ ὁ ἀγοραστής· μένει γὰρ ἔχων καὶ τὰς ἀγορὰς καὶ τὴν ἐπὶ τῇ πράσει ἀγωγὴν. § 5 ib.

Ἐὰν ἄμετρον καλανδιακὸν ἢ γενεθλιακὸν παρὰσχῶ τῇ γυναικί μου, δωρεὰ ἐστίν· οὐ μὴν ἐὰν παρὰσχῶ αὐτῇ ἄτινα δαπανᾷ περὶ τὴν κοσμίαν αὐτῆς φυλακὴν: — § 8 ib.

Ὁ δωρησάμενος, οὐ μὴν καὶ ὁ κληρονόμος αὐτοῦ, δύναται μεταμελεῖσθαι· τῇ δὲ ὑστέρᾳ μεταμελείᾳ προσέχομεν. εἰκὸς γὰρ τοῦ μεταμέλου μεταστὰς ἐτελεύτησεν. ἐνθα δὲ δείκνυται μέχρι τελευτῆς μεταμεληθεὶς ὁ δωρησάμενος καὶ ὁ κληρονόμος αὐτοῦ ἀνακαλεῖσθαι δύναται. εἰ δὲ τὸ περὶ τοῦ μεταμέλου ἀφανὲς ἐστὶ καὶ ἀναμφίβολου κυροῖ τὴν δωρεὰν ὁ δικαστής.

fr. 32. § 2—4 ib.

Ἐὰν τῇ μνηστῇ μου εἰς καιρὸν γάμου δωρησώμαι, τότε ἔρρωται ὅτε μέχρι τελευτῆς μου τῆς αὐτῆς διαμείνω γνώμης. fr. 32. § 22 ib.

18. Ἐὰν ἡ γυνὴ δωρησαμένη μοι ἀνάσχηται δοῦναι μοι αὐτὰ εἰς προικὰ τῆς κοινῆς θυγατρὸς, ἔρρωται ἢ τῆς προικὸς ἐπίδοσις. fr. 34 ib.

15. Ἐὰν φαίνωνται τὰ δωρηθέντα, ἐδικουῦνται· εἰ δὲ μὴ ἀποδίδονται, τὸ ἀληθὲς δίδεται τίμημα, ἐπειδὴ τὴν αἰτίαν τῆς νομῆς ἢ δωρεὰ παρέσχεν· καὶ ἀσφαλίζεται τὸν νομέα περὶ ἐκνικήσεως εἰς τὸ ἐπλοῦν: — fr. 36 pr. ib.

Ἀλλότριον δακτύλιον ἐδωρησάμην τῇ μνηστῇ μου καὶ μετὰ τὸν γάμον ἐμὸν ἀντ' αὐτοῦ δέδωκα, ἔρρωται ἢ δωρεά. fr. 36. § 1 ib.

17. Ἐὰν ἡ γυνὴ δόλον ποιήσῃ εἰς τὸ μὴ φαίνεσθαι τὰ δωρηθέντα αὐτῇ, ἐνάγεται τῇ περὶ τοῦ παριστᾶν αὐτὰ ἀγωγῇ καὶ τῷ ἀκουσίῳ, καὶ μάλιστα ἐὰν μετὰ τὸ διαζύγιον τοῦτο ἤμαρτεν. fr. 37 ib.

μ'. Τὰ τῷ ἀνδρὶ παρὰ τῆς γυναικὸς δωρούμενα διὰ τὸ τυχεῖν αὐτὸν ἀξίας ἔρρωται μέχρι τοῦ προχωροῦντος ποσοῦ.<sup>1</sup> fr. 40 ib.

<sup>1</sup> habet Syn

## LIBER XXX, TITULUS I.

emptorem dare, non venditio sed pactum infirmatur. fr. 31. § 4. D. 24, 1.

Idem est etiam si remiserit actiones circa fugitivum vel erronem emptor; semper enim habet aedilicias actiones et ex vendito actionem. § 5.

Si immodicum munus calendarium vel natalicium uxori meae dederō, donatio est; non vero si praebuero ei quae impendit ut se honestius tueatur. § 8.

Qui donavit non etiam heres eius, potest poenitentiam agere; posteriorem autem poenitentiam inspicimus. forte enim poenitentia cessante mortuus est. ubi vero liquet ante mortem donatorem poenituisse, et heres eius revocare potest. si vero nihil de poenitentia certum sit, iudex [tanquam] indubitata confirmat donationem. fr. 32. § 2—4.

Si sponsae meae in tempus nuptiarum donavero, tunc valet [donatio], cum usque ad mortem meam in eadem permansero voluntate. fr. 32. § 22.

Si uxor donatura mihi passa fuerit ut darentur pro me in dotem filiae communis tales res, valet dotis datio. fr. 24.

Si appareant res donatae, vindicantur; si non redduntur, verum datur pretium, nam causam possessionis donatio praebuit et cavetur possessori de evictione in simplum. fr. 36 pr.

Alienum anulum donavi sponsae mea et post nuptias meum pro illo dedi: valet donatio. fr. 36. § 1.

Si mulier dolum fecerit quominus appareant res donatae sibi, convenitur ad exhibendum actione et ex lege aquilia: et maxime si post divortium haec admisit. fr. 37.

Res viro ab uxore donatae ad procurandam illi dignitatem valent usque ad competentem quantitatem. fr. 40.



- μα'. Καὶ εἰς προκοπὴν καλῶς αὐτῷ δωρεῖται καὶ διὰ τὸ τυχεῖν τιμῆς καὶ λαβεῖν ἀξίαν ἰππέως ἢ LATIACLIIVM ἢ χάριν θέας. fr. 41. 42 ib.
- Ἐπερ ἔδωρησάμην τῇ γαμετῇ μου ἐμὸν μένει καὶ δύναμαι αὐτὸ ἐκδικεῖν κἂν ἡ γυνὴ μετὰ ταῦτα πολλὰ μοι ληγατεύσῃ. fr. 48 ib.
- fol. 38<sup>v</sup>. Ἐὰν συνανωῦντος τοῦ ἀνδρὸς ἡ γυνὴ κέρρηται τῇ διατετιμημένῃ προικί, οὐ λογίζεται αὐτῇ τὴν ζημίαν οὔτε δὲ δωρεὰ ἐστὶν εἰς γυναῖκα· κἂν ληγατεύσῃ αὐτῇ ὁ ἀνὴρ τὰ δωρηθέντα οὐ λαμβάνει αὐτά. fr. 53. § 1. D. XXIV, 1.
- νς'. Ἐὰν θέλοντί σοι δωρήσασθαι μοι θανάτου αἰτία ἐπιτρέψω δοῦναι τῇ γαμετῇ μου θέλων αὐτῇ ἀπλῶς δωρήσασθαι οὐ . . . ἐν εἴτε γὰρ ὑγαινεῖς, ἐνεχωμαί σοι, εἴτε τελευτήσεις εὐρίσκομαι πενέστερος μὴ ἔχων ὅπερ ἔμελλον ἔχειν: — fr. 56.
- ξς'. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ δωρησάμενος τελευτήσῃ ἐφησυχάσας τῇ δωρεᾷ, βεβαιοῦται ἡ δωρεὰ, ὅθεν εἰ ὁ δημόσιος ὡς ἀκληρονόμητον διαδέχεται τὸν ἀνδρα, οὐ δύναται τὰς δωρεὰς ἀνατρέπειν.<sup>1</sup> c. 1. C. V, 16.
- οα'. Ἐὰν τοὺς καρποὺς τῶν προικιμαίων πραγμάτων ἔλαβεν ἡ γυνὴ εἰ μὲν ἑδαπάνησεν — — εἰ δὲ πλουσιωτέρα γέγονεν — — τῷ ἀνδρί: — c. 8.
- ογ'. Ἐὰν τις ἀτεξούσιος ὢν δωρήσῃται τῇ γυναικὶ καὶ τελευτήσῃ ἐφησυχάσας τῇ δωρεᾷ, βεβαιοῦται τὸ γεγονός — — δύναται ὁ τούτου πῆρ ἀφαιρεῖσθαι τὰ πράγματα, οὐδὲ — — ἀνάγκη — — τῶν δωρεῶν: — c. 10.
- οδ'. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἀγοράζων κτήματα εἰς πρόσωπον τῆς γυναίκος τὸ ὄνητικὸν γενέσθαι π — — καὶ δύναται καὶ κατὰ τῆς γυναίκος ταῦτα διακατεχούσης καὶ κατὰ τῶν κληρονόμων αὐτῆς κινήσει τὴν περὶ αὐτῆς ἀγωγὴν — — ἐκείνη — — τὰ κτήματα τὸ — — ἐκείνη γέγονεν· δύναται δὲ οὗτος περὶ τοῦ τιμήματος κινήσει. c. 16 ib.
- οε'. Ἐὰν τὰ ἐξώπρεια τῆς γυναίκος ὁ ἀνὴρ δαπανήσῃ, εἰ μὲν δωρησάμενης ἐκείνης οὐκ ἐνάγεται ὁ κληρονόμος αὐτοῦ εἰ μὴ μόνον εἰς ὃ γέγονε πλουσιώτερος· εἰ δὲ παρὰ γνώμην αὐτῆς τέλεια πάντα τὰ ἐξώπρεια ἀναγκάζεται ἀποκαταστήσαι.<sup>2</sup> c. 17. C. ib.
- πη'. Γυνὴ τις ἰδικὸν συνάλλαγμα ποιησαμένη καὶ πρωτοτύπως δανεισαμένη παρ' ἐμοῦ ἑκατὸν νομίσματα ταῦτα ἔδωρησατο τῷ ἰδίῳ ἀνδρί· ὁ δὲ λαβὼν ἀξίαν ἤτησεν ἐαυτῷ·
- Et in processum recte ei donatur et ut optineat honorem vel quaerat dignitatem equitis vel laticlavium vel causa spectacula. fr. 41. 42.
- Quidquid donavi uxori meae meum manet et possum id vindicare, quamvis mulier postea multa mihi legavisset. fr. 48.
- Si consentiente viro uxor utatur aestimata dote, non imputat ei damnum, neque donatio est in uxorem: et si legaverit ei vir res donatas, eas non accipit. fr. 53. § 1. D. 24, 1.
- Si donaturo mihi mortis causa permisero tibi dare uxori meae volens ei simpliciter donari, non [valet]; nam si convalueris, tibi teneor, sive decesseris, invenior pauperior non habens id quod fuisset habiturus. fr. 56.
- Si vir, qui donavit, moriatur acquiescens [factae] donationi, confirmatur donatio: quare si fiscus tanquam heredem non habenti viro successerit, non potest donationes revocare. c. 1. C. 5, 16.
- Si fructus rerum dotalium ceperit uxor — — — — —
- Si quis sui iuris uxori donaverit et mortuus sit acquiescens donationi, valet quod gestum est. — — — — —
- Si vir emens praedia ex persona uxoris — — — — —
- de pretio agere potest.
- Si bona extradotalia mulieris vir consumpserit, cum uxor [ea] ei donasset, non convenitur heres eius nisi in id quo locupletior factus est; si vero contra voluntatem eius, integra omnia bona extradotalia cogitur restituere. c. 17.
- Mulier quaedam contractum fecit et principaliter mutuum a me suscipiens centum aureorum, eos donavit suo marito: hic accipiens dignitatem sibi quaesivit:

<sup>1</sup> habet Syn.<sup>2</sup> habet Syn.



fol. 39<sup>r</sup>. ἡ τοίνυν διάταξις φησιν, ὅτι, ἐπειδὴ ἰδικὸν συναλλάγμα ἐπραξεν ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ λαβὼν παρ' αὐτῆς τὴν δωρεάν οὐ γέγονε πλουσιότερος, ἀλλ' εἰ ἀξίαν προσεκτήσατο οὐδεμίαν ἀγωγὴν δύναται κατ' αὐτοῦ κινήσει ἡ γυνή: — c. 21. C. V, 16.

Δύναται ὁ ἀνὴρ δωρήσασθαι τῇ γυναικὶ δοῦλον, ἵνα λαβοῦσα αὐτὸν ἐλευθερώσῃ: —<sup>1</sup> c. 22.

Ἦ πενθερὰ καλῶς δύναται δωρεῖσθαι τῷ γαμβρῷ: —<sup>2</sup> c. 23.

constitutio ergo ait, quoniam proprium contractum gessit mulier et vir ab ea accipiens donationem non est locupletior factus, sed dignitatem comparavit, nullam actionem potest uxor contra eum movere. c. 21. C. 5, 16.

Potest vir donare uxori servum ut accipiens eum manumittat. c. 22.

Socrus recte potest genero donare. c. 23.

<sup>1</sup> Syn.    <sup>2</sup> Syn.

ΑΡΧΗ ΚΥΝ ΘΕΩ ΤΟΥ Γ' ΒΙΒΛΙΟΥ ΗΤΟΙ  
ΤΟΥ Γ' ΤΕΥΧΟΥΣ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΑΑ', ΤΙΤΛΟΣ Α'

<sup>ε</sup> π ταύτων οἰωνες ἰδίου ἢ ἀλλοτρίου δικαίου εἶσιν.

Ὁ μαινόμενος ἔχει τοὺς παῖδας ὑπεξουσίους καὶ τοὺς πρὸ τῆς μανίας καὶ τοὺς μετ' αὐτὴν τεχθέντας ἢ συλληφθέντας.<sup>1</sup> [fr. 8 pr. D. 1, 6.] τὸ αὐτὸ κἀν ἡ γυνὴ μανῆ· ἢ καὶ οἱ δύο· γαμεῖν μὲν γὰρ ὁ μαινόμενος οὐ δύναται, μετὰ δὲ γάμον οὐ διαλύεται εἴγε ὁ εἷς τῶν συνοικούντων ὕστερον μανῆ ἢ καὶ οἱ δύο καὶ προσπορίζεται τῷ μαινομένῳ διὰ τῶν αὐτοῦ παίδων. fr. 8. § 1.

Ἐν τοῖς δημοσίοις ὁ ὑπεξούσιος ὡς αὐτεξούσιος παραλαμβάνεται, οἷον ἐν τῷ στρατηγεῖν καὶ ἐπιτροπέειν: —<sup>2</sup> fr. 9.

Β. λζ' τῶν  
Διγέστον  
τ. ιε'.

ΤΙΤΛΟΣ Β', ΒΙΒΛΙΟΥ ΑΑ'<sup>3</sup>

<sup>ε</sup> π τῆς ὀφειλομένης τοῖς γονεῦσιν ὑποιαγῆς καὶ <sup>ε</sup> πατρικῆς ἐξουσίας καὶ περὶ παίδων ἀποκαθισταμένων ἢ τοῦ χειραγωγουμένων καὶ <sup>ε</sup> π ὀνόματος παιδὸς ἀποκαθισταμένου.

Καὶ ὁ στρατιώτης υἱὸς τὴν εὐσέβειαν χρεωστέϊ τῷ πατρὶ καὶ ἀμαρτάνων εἰς αὐτὸν κολάζεται πρὸς τὸ μέτρον τοῦ ἀμαρτήματος: —<sup>4</sup> fr. 1. D. 37, 15.

Καὶ οἱ συνελυθροθέντες τῇ μητρὶ τιμᾶν αὐτὴν ὀφείλουσιν.<sup>5</sup> fr. 1. § 1.

Ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ ὅταν ἀνετράφη γόητας εἰπὼν ἀνάξιος τῆς στρατείας — —.<sup>6</sup> fr. 1. § 3.

Ὁ τὸν παῖδα ἐπὶ πολὺν τὰ τῶν αὐτεξουσίων ἐάσας πράττειν καὶ ὑπὸ ἐπιτρόπων τελεῖν πρό-  
fol. 30<sup>v</sup>. κριμα πάσχει περὶ τὴν ὑπεξουσιότητα τοῦ παιδός.<sup>7</sup>  
c. 1. C. VIII, 46.

ζ. Ὁ ὑπεξούσιος ὅσα τῷ πατρὶ προσεπόριζεν οὐ δύναται ἐκποιεῖν· εἰ δὲ ὑβριστικῶς αὐτῷ κέρχρηται,

<sup>1</sup> hucusq. Syn. <sup>2</sup> Ex scholis Bas. Hb. <sup>3</sup> In postrema huius tituli parte restituenda longe a veritate aberravit Hb. <sup>4</sup> Cf. Syn. <sup>5</sup> habet Syn. <sup>6</sup> Simil. Syn. <sup>7</sup> Ex scholiis Bas. Hb.

INITIUM CUM DEO TERTII LIBRI IDEST  
TERTII TOMI.

LIBER XXXI, TITULUS I

de iis qui sui vel alieni iuris sunt.

Furiosus habet liberos in potestate et qui ante furorem et qui postea nati conceptive sunt. [fr. 8 pr. D. 1, 6.] idem [est] et si uxor furere coeperit, vel ambo. matrimonium enim inire furiosus non potest, post autem matrimonium non solvuntur (nuptiae) sive alter eorum qui iuncti sunt sive ambo furere coeperint et furioso acquiritur per filios eius. fr. 8. § 1.

In publicis negotiis filiusfamilias tanquam sui iuris accipitur, veluti ut magistratum et tutelam gerat. fr. 9.

TITULUS II, LIBRI XXXI

de parentibus debito obsequio et de patria potestate et de liberis exhibendis seu ducendis et de nomine filii exhibendi.

Et miles filius pietatem [praestare] debet patri et si peccat in eum castigatur pro modo admissi. fr. 1. D. 37, 15.

Et qui cum matre manumissi sunt eam colere debent. fr. 1. § 1.

Qui patrem matremve, a quibus nutritus est, impostores dixerit, indignus militia — — fr. 1. § 3.

Qui filium diu passus fuerit tanquam sui iuris se gerere et in tutela versari praeiudicium patitur de patria in filium potestate. c. I. C. 8, 46.

Filiusfamilias quaecumque patri quaesierit non potest alienare; si vero eum contumeliis adfecit, 7.

lib. 37.  
Digesto-  
rum t. 15.